

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

4606 *Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict.*

FELIPE VI

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono:

PREÀMBUL

I

La finalitat d'elaborar una llei constitutiva de l'estatut jurídic de la víctima del delict és oferir des dels poders públics una resposta tan àmplia com sigui possible, no només jurídica sinó també social, a les víctimes, no només reparadora del dany en el marc d'un procés penal, sinó també minimitzadora d'altres efectes traumàtics en l'àmbit moral que la seva condició pot generar, tot això independentment de la seva situació processal.

Per això, el present Estatut, en línia amb la normativa europea en la matèria i amb les demandes que planteja la nostra societat, pretén, partint del reconeixement de la dignitat de les víctimes, defensar els seus béns materials i morals i, amb això, els del conjunt de la societat.

Amb aquest Estatut, Espanya aglutina en un sol text legislatiu el catàleg de drets de la víctima, d'una banda transposant les directives de la Unió Europea en la matèria i de l'altra recollint la particular demanda de la societat espanyola.

II

Els antecedents i fonaments remots del present Estatut de la víctima del delict es troben a la Decisió marc 2001/220/JAI del Consell, de 15 de març de 2001, relativa a l'Estatut de la víctima en el procés penal, que reconeix un conjunt de drets de les víctimes en l'àmbit del procés penal, inclòs el dret de protecció i indemnització, i que va ser el primer projecte profund del legislador europeu per aconseguir un reconeixement homogeni de la víctima en l'àmbit de la Unió Europea, germen de la normativa especial posterior.

El grau de compliment de la Decisió marc esmentada va ser objecte de l'Informe de la Comissió Europea d'abril de 2009, que va posar en relleu que cap Estat membre havia aprovat un text legal únic que recollís, sistemàticament, els drets de la víctima i va destacar la necessitat d'un desplegament general i efectiu d'alguns aspectes de l'Estatut esmentat.

Respecte d'Espanya, aquest Informe destaca l'existència d'un marc normatiu garant dels drets de la víctima, encara que gran part d'aquests drets són exclusivament processals o se centren en alguns tipus molt concrets de víctimes d'acord amb la seva normativa particular, això és, la Llei 35/1995, d'11 de desembre, d'ajudes i assistència a les víctimes de delictes violents i contra la llibertat sexual (desplegada pel Reial decret 738/1997, de 23 de maig), la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, i la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, així com la Llei 29/2011, de 22 de setembre, de reconeixement i protecció integral a les víctimes del terrorisme.

La Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions, de 18 de maig de 2011, denominada «Reforç dels drets de les víctimes a la Unió Europea», reitera l'examen dels aspectes de la protecció existent fins ara que convé reforçar i la necessitat d'un marc europeu de protecció, com el dissenyat amb la Directiva 2011/99/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 2011, sobre l'ordre europea de protecció.

En aquest context, s'ha produït l'aprovació de la Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012, per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes, i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/220/JAI del Consell. És procedent, per tant, transposar al dret intern, no només les qüestions que trasllua l'informe de la Comissió de 2009 respecte al grau de transposició de la Decisió marc 2001/220/JAI, sinó també les qüestions pendents de transposar d'acord amb les directives especials i els nous drets i exigències que recull la nova Directiva de 2012.

Així doncs, aquest text legislatiu no només respon a l'exigència de mínims que fixa el legislador europeu amb el text finalment aprovat a la Directiva 2012/29/UE, sinó que tracta de ser més ambiciós, i hi trasllada les demandes i necessitats de la societat espanyola, a fi de completar el disseny de l'Estat de dret, centrat gairebé sempre en les garanties processals i els drets de l'imputat, acusat, processat o condemnat.

Efectivament, amb aquest focus d'atenció s'ha pogut advertir, i així ho trasllada la nostra societat amb les seves demandes, una certa postració dels drets i necessitats especials de les víctimes del delicte que, en atenció al valor superior de justícia que informa el nostre ordre constitucional, és necessari abordar, i és oportú fer-ho precisament amb motiu de la transposició esmentada.

L'horitzó temporal marcat per la Directiva esmentada per procedir a la seva incorporació al dret intern s'estén fins al 16 de novembre de 2015, però per tal com aquesta norma europea, de caràcter general, està precedida d'altres d'especials que requereixen una transposició en dates més pròximes, s'ha optat per abordar aquesta tasca en el present text i afegir al catàleg general de drets de les víctimes altres normes d'aplicació particular per a algunes categories d'aquestes.

Així mateix, es considera oportú, atès que un dels efectes de la present Llei és la d'oferir un concepte unitari de víctima de delicte, més enllà de la seva consideració processal, incloure en el concepte de víctima indirecta alguns supòsits que no estan imposats per la norma europea, però sí per altres normes internacionals, com la Convenció de Nacions Unides per a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades.

III

El present Estatut de la víctima del delicte té la vocació de ser el catàleg general dels drets, processals i extraprocessals, de totes les víctimes de delictes, no obstant les remissions a la normativa especial en matèria de víctimes amb necessitats especials o amb una vulnerabilitat especial. Per això, és una obligació que, quan es tracti de menors, l'interès superior del menor actuï com a guia per a qualsevol mesura i decisió que es prengui en relació amb un menor víctima d'un delicte durant el procés penal. En aquest sentit, l'adopció de les mesures de protecció del títol III, i especialment la seva no-adopció, han d'estar fonamentades en l'interès superior del menor.

Es parteix d'un concepte ampli de víctima, per qualsevol delicte i sigui quina sigui la naturalesa del perjudici físic, moral o material que se li hagi irrogat. Comprèn la víctima directa, però també víctimes indirectes, com ara familiars o assimilats.

D'altra banda, la protecció i el suport a la víctima no és només processal, ni depèn de la seva posició en un procés, sinó que agafa una dimensió extraprocessal. Es funda en un concepte ampli de reconeixement, protecció i suport, en interès de la salvaguarda integral de la víctima. Amb aquesta finalitat, és fonamental oferir a la víctima les màximes facilitats per a l'exercici i la tutela dels seus drets, amb la minoració de tràmits innecessaris que suposin la segona victimització, atorgar-li una informació i orientació eficaç dels drets

i serveis que li corresponen, la derivació per part de l'autoritat competent, un tracte humà i la possibilitat de fer-se acompanyar per la persona que designi en tots els seus tràmits, no obstant la representació processal que procedeixi, entre d'altres mesures.

Les actuacions han d'estar sempre orientades a la persona, fet que exigeix una avaluació i un tracte individualitzat de tota víctima, sense perjudici del tracte especialitzat que exigeixen certs tipus de víctimes.

Com ja s'ha indicat, el reconeixement, la protecció i el suport a la víctima no es limita als aspectes materials i a la reparació econòmica, sinó que també s'estén a la seva dimensió moral.

D'altra banda, el reconeixement, la protecció i el suport a la víctima s'atorga atenent, al seu torn, a les especialitats de les víctimes que no resideixen habitualment al nostre país.

L'efectivitat d'aquests drets fa necessària la màxima col·laboració institucional i implica no només les diferents administracions públiques, el poder judicial i col·lectius de professionals i víctimes, sinó també les persones concretes que, des del seu lloc de treball, tenen contacte i es relacionen amb les víctimes i, en últim terme, el conjunt de la societat. Per això és tan necessari dotar les institucions de protocols d'actuació i de procediments de coordinació i col·laboració, com també el foment d'oficines especialitzades, de la formació tècnica, inicial i continuada del personal, i de la sensibilització que el tracte a la víctima comporta, sense oblidar la participació d'associacions i col·lectius.

No obstant la vocació unificadora de l'Estatut i les remissions a la normativa especial de certs col·lectius de víctimes, que veurien ampliada la seva assistència i protecció amb el catàleg general de drets de la víctima, davant l'absència d'una regulació específica per a certs col·lectius de víctimes amb una vulnerabilitat especial, es pretén atorgar-los una protecció especial en aquest text mitjançant la transposició de dues directives recents més: la Directiva 2011/92/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 2011, relativa a la lluita contra els abusos sexuals i l'explotació sexual dels menors i la pornografia infantil, així com la Directiva 2011/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 5 d'abril de 2011, relativa a la prevenció i la lluita contra el tràfic d'éssers humans i a la protecció de les víctimes i per la qual se substitueix la Decisió marc 2002/629/JAI del Consell.

IV

Pel que fa al contingut i l'estructura de la Llei, s'inicia mitjançant un títol preliminar, dedicat a les disposicions generals, que estableix un concepte de víctima omnicomprensiu, ja que s'estén a qualsevol persona que pateixi un perjudici físic, moral o econòmic com a conseqüència d'un delictes.

També es reconeix la condició de víctima indirecta al cònjuge o persona vinculada a la víctima per una relació anàloga d'afectivitat, els seus fills i progenitors, parents directes i persones a càrrec de la víctima directa per mort o desaparició ocasionada pel delictes, així com als titulars de la pàtria potestat o tutela en relació amb la desaparició forçada de les persones a càrrec seu, quan això determini un perill rellevant de victimització secundària.

Els drets que recull la Llei són aplicables a totes les víctimes de delictes ocorreguts a Espanya o que puguin ser perseguits a Espanya, independentment de la nacionalitat de la víctima o de si gaudeixen o no de residència legal.

Així, el títol preliminar recull un catàleg general de drets comuns a totes les víctimes, que es va desplegant posteriorment al llarg de l'articulat i que es refereix tant als serveis de suport com als de justícia reparadora que s'estableixin legalment, i a les actuacions al llarg del procés penal en totes les seves fases –incloses les primeres diligències i l'execució–, independentment del resultat del procés penal. Aquest catàleg general recull, entre d'altres, el dret a la informació, a la protecció i al suport en tot cas, el dret a participar activament en el procés penal, el dret al reconeixement com a tal víctima i el dret a un tracte respectuós, professional, individualitzat i no discriminatori.

V

El títol I reconeix una sèrie de drets extraprocedimentals, també comuns a totes les víctimes, independentment del fet que siguin part en un procés penal o hagin decidit o no exercir algun tipus d'acció, i fins i tot amb anterioritat a la iniciació del procés penal.

Resulta innovador que qualsevol víctima, per tal de facilitar que estigui emparada des del punt de vista personal, es pugui fer acompanyar per la persona que designi, sense perjudici de la intervenció d'un advocat quan sigui procedent, en les seves diligències i tracte amb les autoritats.

Aquest títol regula el dret a obtenir informació de qualsevol autoritat o funcionari al qual s'acudeixi, amb un llenguatge senzill i accessible, des del primer contacte. Aquesta informació, que ha de ser detallada i successivament actualitzada, ha d'orientar i informar sobre els drets que assisteixen la víctima en qüestions com ara: mesures de suport disponibles; manera d'exercir el seu dret a denunciar; sistema i condicions de protecció, de l'assessorament jurídic i de la defensa jurídica; indemnitzacions, interpretació i traducció; mesures d'efectivitat dels seus interessos si resideixen en un país diferent de la Unió Europea; procediment de denúncia per inactivitat de l'autoritat competent; dades de contacte per a comunicacions; serveis disponibles de justícia reparadora; i el sistema de reemborsament de despeses judicials.

Es regula específicament el dret de la víctima com a denunciant i, en particular, el seu dret a obtenir una còpia de la denúncia, degudament certificada, assistència lingüística gratuïta a la víctima que desitgi interposar una denúncia i traducció gratuïta de la còpia de la denúncia presentada.

Així mateix, independentment de personar-se en el procés penal, es reconeix el dret de la víctima a rebre informació sobre certes fites de la causa penal.

Es desenvolupa, d'acord amb la normativa europea, el dret a la traducció i interpretació, tant en les entrevistes, incloses les policials, com en la participació activa en vistes, i inclou el dret a la traducció escrita i gratuïta de la informació essencial, en particular la decisió de posar terme a la causa i la designació de lloc i hora del judici.

Es regula l'accés als serveis de suport, que comprèn l'acollida inicial, orientació i informació i mesures concretes de protecció, sense perjudici de suports específics per a cada víctima, segons aconselli la seva avaluació individual i per a certes categories de víctimes d'una vulnerabilitat especial.

Igualment es vol visibilitzar com a víctimes els menors que es troben en un entorn de violència de gènere o violència domèstica, per garantir-los l'accés als serveis d'assistència i suport, així com l'adopció de mesures de protecció, amb l'objectiu de facilitar la seva recuperació integral.

VI

El títol II sistematitza els drets de la víctima quant a la seva participació en el procés penal, com una cosa independent de les mesures de protecció de la víctima en el procés, que són objecte del títol III.

Es reconeix a la víctima el dret a participar en el procés, d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, i es reforça l'efectivitat material d'aquest dret a través de diverses mesures: d'una banda, la notificació de les resolucions de sobreseïment i arxivament i el reconeixement del dret a impugnar-les dins d'un termini de temps suficient a partir de la comunicació, independentment del fet que s'hagi constituït anteriorment o no com a part en el procés; d'altra banda, el reconeixement del dret a obtenir el pagament de les costes que se li hagin causat, amb preferència al dret de l'Estat a ser indemnitzat per les despeses fetes en la causa, quan el delicte hagi estat finalment perseguit únicament a instància seva o el sobreseïment de la causa hagi estat revocat per l'estimació del recurs interposat per ella.

L'Estat, com és propi de qualsevol model liberal, conserva el monopoli absolut sobre l'execució de les penes, fet que no és incompatible amb què es facilitin a la víctima certs cursos de participació que li permetin impugnar davant els tribunals determinades

resolucions que afectin el règim de compliment de condemna de delictes de caràcter especialment greu, facilitar informació que pugui ser rellevant perquè els jutges i tribunals resolguin sobre l'execució de la pena, responsabilitats civils o comís ja acordats, i sol·licitar l'adopció de mesures de control en relació amb alliberats condicionals que hagin estat condemnats per fets dels quals es pugui derivar raonablement una situació de perill per a la víctima.

La regulació de la intervenció de la víctima en la fase d'execució de la pena, quan es tracta del compliment de condemnes per delictes especialment greus, garanteix la confiança i col·laboració de les víctimes amb la justícia penal, així com l'observança del principi de legalitat, atès que la decisió correspon sempre a l'autoritat judicial, de manera que la reinserció del penat no es veu afectada.

Així mateix, es facilita a la víctima l'exercici dels seus drets, en permetre la presentació de sol·licituds de justícia gratuïta davant l'autoritat o el funcionari encarregat d'informar-la dels seus drets, de manera que s'evita el pelegrinatge per diverses oficines; i es regula el procediment aplicable en els casos de presentació a Espanya d'una denúncia per fets delictius comesos en altres països de la Unió Europea, així com la comunicació a la víctima de la seva remissió, si s'escau, a les autoritats competents.

L'Estatut reconeix també el dret de la víctima a obtenir la devolució immediata dels efectes de la seva propietat, excepte en els supòsits excepcionals en què l'efecte en qüestió, temporalment o de forma definitiva, hagi de romandre sota la custòdia de les autoritats per garantir el correcte desenvolupament del procés.

Finalment, s'inclou una referència a la possible actuació dels serveis de justícia restaurativa. En aquest punt, l'Estatut supera les referències tradicionals a la mediació entre víctima i infractor i subratlla la desigualtat moral que existeix entre tots dos. Per això, l'actuació d'aquests serveis es concep orientada a la reparació material i moral de la víctima, i té com a pressupòsit el consentiment lliure i informat de la víctima i el reconeixement previ dels fets essencials per part de l'autor. En tot cas, la possible actuació dels serveis de justícia restaurativa queda exclosa quan això pugui comportar un risc per a la seguretat de la víctima o pugui ser causa de qualsevol altre perjudici.

VII

El títol III aborda qüestions relatives a la protecció i el reconeixement de les víctimes, així com les mesures de protecció específiques per a cert tipus de víctimes.

Les mesures de protecció cerquen l'efectivitat enfront de represàlies, intimidació, victimització secundària, danys psíquics o agressions a la dignitat durant els interrogatoris i les declaracions com a testimoni, i inclouen des de les mesures de protecció física fins a altres, com ara l'ús de sales separades als tribunals, per evitar el contacte de la víctima amb l'infractor i qualsevol altre, sota discrecionalitat judicial, que exigeixin les circumstàncies.

Per evitar la victimització secundària en particular, es tracta d'obtenir la declaració de la víctima sense demora després de la denúncia, reduir el nombre de declaracions i reconeixements mèdics al mínim necessari, i garantir a la víctima el seu dret a fer-se acompanyar, no tan sols del representant processal, sinó d'una altra persona de la seva elecció, llevat de resolució motivada.

L'adopció de mesures i l'accés a certs serveis estan precedits d'una avaluació individualitzada de la víctima, per determinar les seves necessitats de protecció específica i d'eventuals mesures especials. Aquestes mesures s'han d'actualitzar d'acord amb el transcurs del procés i amb les circumstàncies sobrevingudes.

Les mesures de protecció específica s'adopten tenint en compte el caràcter de la persona, el delicte i les seves circumstàncies, l'entitat del dany i la seva gravetat o la vulnerabilitat de la víctima. Així, al costat de les remissions a la normativa especial vigent en la matèria, s'inclouen les mesures concretes de protecció per a col·lectius que no tenen legislació especial i, particularment, les de menors d'edat víctimes d'abús, explotació o pornografia infantil, víctimes de tràfic d'éssers humans, persones amb discapacitat i altres col·lectius, com els delictes amb pluralitat d'afectats i els d'efecte catastròfic.

VIII

Finalment, el títol IV recull una sèrie de disposicions comunes, com són les relatives a l'organització i el funcionament de les oficines d'assistència a les víctimes de delictes, el foment de la formació d'operadors jurídics i del personal al servei de l'Administració de justícia en el tracte a les víctimes, la sensibilització i conscienciació mitjançant campanyes d'informació, la investigació i educació en matèria de suport, protecció i solidaritat amb les víctimes, i la cooperació amb la societat civil i en l'àmbit internacional, així com el foment de l'autoregulació per part dels mitjans de comunicació del tractament d'informacions que afectin la dignitat de les víctimes.

Així mateix, cal destacar que en aquest títol s'introdueixen diferents previsions per reforçar la coordinació entre els diferents serveis que realitzen funcions en matèria d'assistència a les víctimes, així com la col·laboració amb xarxes públiques i privades, en la línia d'assolir una eficàcia més gran en els serveis que es presten als ciutadans, seguint així les directrius de la Comissió per a la Reforma de les Administracions Públiques (CORA).

Es regula finalment l'obligació de reemborsament en el cas de les víctimes fraudulentament condemnades per simulació de delictes o denúncia falsa, que hagin ocasionat despeses a l'Administració pel seu reconeixement, informació, protecció i suport, així com pels serveis prestats, sense perjudici de les altres responsabilitats, civils o penals que, si s'escau, siguin procedents.

IX

La Llei incorpora dues disposicions addicionals. La disposició addicional primera, que preveu la creació i el desplegament reglamentari ulterior d'un mecanisme d'avaluació periòdica global del sistema de suport i protecció a les víctimes, amb participació dels agents i col·lectius implicats, que serveixi de base a futures iniciatives i a la millora gradual d'aquest mecanisme; i la disposició addicional segona relativa als mitjans.

Pel que fa a les disposicions finals, destaca la disposició final primera, que modifica la Llei d'enjudiciament criminal vigent. Aquests ajustos en la norma processal penal són necessaris per complementar la regulació substantiva de drets que recull la present Llei, que transposa la Directiva 2012/29/UE.

La resta de disposicions finals es refereixen a la introducció d'una reforma molt puntual en el Codi penal, al títol competencial, al desplegament reglamentari, a l'adaptació dels Estatuts generals de l'advocacia i procuradoria i a l'entrada en vigor.

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

Article 1. Àmbit.

Les disposicions d'aquesta Llei són aplicables, sense perjudici del que disposa l'article 17, a les víctimes de delictes comesos a Espanya o que es puguin perseguir a Espanya, independentment de la seva nacionalitat, de si són majors o menors d'edat o de si gaudeixen o no de residència legal.

Article 2. Àmbit subjectiu. Concepte general de víctima.

Les disposicions d'aquesta Llei són aplicables:

a) Com a víctima directa, a qualsevol persona física que hagi patit un dany o perjudici sobre la seva pròpia persona o patrimoni, en especial lesions físiques o psíquiques, danys emocionals o perjudicis econòmics directament causats per la comissió d'un delictes.

b) Com a víctima indirecta, en els casos de mort o desaparició d'una persona que hagi estat causada directament per un delictes, llevat que es tracti dels responsables dels fets:

1r Al seu cònjuge no separat legalment o de fet i als fills de la víctima o del cònjuge no separat legalment o de fet que en el moment de la mort o desaparició de la víctima visquessin amb ells; a la persona que fins al moment de la mort o desaparició hagi estat unida a ella per una relació anàloga d'afectivitat i als fills d'aquesta que en el moment de la mort o desaparició de la víctima visquessin amb ella; als seus progenitors i parents en línia recta o col·lateral dins del tercer grau que estiguin sota la seva guarda i a les persones subjectes a la seva tutela o curatela o que estiguessin sota el seu acolliment familiar.

2n En cas que no existeixin els anteriors, als altres parents en línia recta i als seus germans, amb preferència, entre ells, del qui ostenti la representació legal de la víctima.

Les disposicions d'aquesta Llei no són aplicables a tercers que hagin patit perjudicis derivats del delictes.

Article 3. *Drets de les víctimes.*

1. Qualsevol víctima té dret a la protecció, informació, suport, assistència i atenció, així com a la participació activa en el procés penal i a rebre un tracte respectuós, professional, individualitzat i no discriminatori des del seu primer contacte amb les autoritats o els funcionaris, durant l'actuació dels serveis d'assistència i suport a les víctimes i de justícia restaurativa, al llarg de tot el procés penal i per un període de temps adequat després de la seva conclusió, independentment del fet que es conegui o no la identitat de l'infractor i del resultat del procés.

2. L'exercici d'aquests drets es regeix pel que disposen aquesta Llei i les disposicions reglamentàries que la despleguen, així com pel que disposen la legislació especial i les normes processals que siguin aplicables.

TÍTOL I

Drets bàsics

Article 4. *Dret a entendre i ser entesa.*

Qualsevol víctima té el dret a entendre i ser entesa en qualsevol actuació que s'hagi de portar a terme des de la interposició d'una denúncia i durant el procés penal, inclosa la informació prèvia a la interposició d'una denúncia.

Amb aquesta finalitat:

a) Totes les comunicacions amb les víctimes, orals o escrites, s'han de fer en un llenguatge clar, senzill i accessible, d'una manera que tingui en compte les seves característiques personals i, especialment, les necessitats de les persones amb discapacitat sensorial, intel·lectual o mental o la seva minoria d'edat. Si la víctima és menor o té la capacitat judicialment modificada, les comunicacions s'han de fer al seu representant o a la persona que l'assisteixi.

b) S'ha de facilitar a la víctima, des del seu primer contacte amb les autoritats o amb les oficines d'assistència a les víctimes, l'assistència o suports necessaris perquè es pugui fer entendre davant seu, la qual cosa inclou la interpretació en els llenguatges de signes reconegudes legalment i els mitjans de suport a la comunicació oral de persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues.

c) La víctima pot estar acompanyada d'una persona de la seva elecció des del primer contacte amb les autoritats i els funcionaris.

Article 5. Dret a la informació des del primer contacte amb les autoritats competents.

1. Qualsevol víctima té dret, des del primer contacte amb les autoritats i els funcionaris, inclòs el moment previ a la presentació de la denúncia, a rebre, sense retards innecessaris, informació adaptada a les seves circumstàncies i condicions personals i a la naturalesa del delictes comès i dels danys i perjudicis soferts, sobre els aspectes següents:

- a) Mesures d'assistència i suport disponibles, siguin mèdiques, psicològiques o materials, i procediment per obtenir-les. Dins d'aquestes últimes s'inclou, quan sigui oportú, informació sobre les possibilitats d'obtenir un allotjament alternatiu.
- b) Dret a denunciar i, si s'escau, el procediment per interposar la denúncia i dret a facilitar elements de prova a les autoritats encarregades de la investigació.
- c) Procediment per obtenir assessorament i defensa jurídica i, si s'escau, condicions en què es pugui obtenir gratuïtament.
- d) Possibilitat de sol·licitar mesures de protecció i, si s'escau, procediment per fer-ho.
- e) Indemnitzacions a les quals pugui tenir dret i, si s'escau, procediment per reclamar-les.
- f) Serveis d'interpretació i traducció disponibles.
- g) Ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació disponibles.
- h) Procediment per mitjà del qual la víctima pugui exercir els seus drets en cas que resideixi fora d'Espanya.
- i) Recursos que pot interposar contra les resolucions que consideri contràries als seus drets.
- j) Dades de contacte de l'autoritat encarregada de la tramitació del procediment i vies per comunicar-s'hi.
- k) Serveis de justícia restaurativa disponibles, en els casos en què sigui legalment possible.
- l) Supòsits en què pugui obtenir el reemborsament de les despeses judicials i, si s'escau, procediment per reclamar-lo.
- m) Dret a efectuar una sol·licitud per ser notificada de les resolucions a què es refereix l'article 7. A aquests efectes, la víctima ha de designar en la seva sol·licitud una adreça de correu electrònic i, si no en té, una adreça postal o domicili, a la qual l'autoritat ha de remetre les comunicacions i notificacions.

2. Aquesta informació ha de ser actualitzada en cada fase del procediment, per garantir a la víctima la possibilitat d'exercir els seus drets.

Article 6. Drets de la víctima com a denunciant.

Qualsevol víctima té, en el moment de presentar la seva denúncia, els drets següents:

- a) A obtenir una còpia de la denúncia, degudament certificada.
- b) A l'assistència lingüística gratuïta i a la traducció escrita de la còpia de la denúncia presentada, quan no entengui o no parli cap de les llengües que tinguin caràcter oficial al lloc en què es presenta la denúncia.

Article 7. Dret a rebre informació sobre la causa penal.

1. Qualsevol víctima que hagi fet la sol·licitud a què es refereix l'apartat m) de l'article 5.1 ha de ser informada sense retards innecessaris de la data, l'hora i el lloc del judici, així com del contingut de l'acusació adreçada contra l'infractor, i se li han de notificar les resolucions següents:

- a) La resolució per la qual s'acordi no iniciar el procediment penal.
- b) La sentència que posi fi al procediment.
- c) Les resolucions que acordin la presó o la posterior posada en llibertat de l'infractor, així com la seva possible fuga.

d) Les resolucions que acordin l'adopció de mesures cautelars personals o que modifiquin les ja acordades, quan hagin tingut per objecte garantir la seguretat de la víctima.

e) Les resolucions o decisions de qualsevol autoritat judicial o penitenciària que afectin subjectes condemnats per delictes comesos amb violència o intimidació i que suposin un risc per a la seguretat de la víctima. En aquests casos, i a aquests efectes, l'Administració penitenciària ha de comunicar immediatament a l'autoritat judicial la resolució adoptada per a la seva notificació a la víctima afectada.

f) Les resolucions a què es refereix l'article 13.

Aquestes comunicacions han d'incloure, almenys, la part dispositiva de la resolució i un resum breu del seu fonament, i s'han de remetre a la seva adreça de correu electrònic. Excepcionalment, si la víctima no disposa d'una adreça de correu electrònic, s'han de remetre per correu ordinari a l'adreça que hagi facilitat. En el cas de ciutadans residents fora de la Unió Europea, si no es disposa d'una adreça de correu electrònic o postal a la qual enviar la comunicació, s'ha de remetre a l'oficina diplomàtica o consular espanyola al país de residència perquè la publiqui.

Si la víctima s'ha personat formalment en el procediment, les resolucions s'han de notificar al seu procurador i s'han de comunicar a la víctima a l'adreça de correu electrònic que hagi facilitat, sense perjudici del que disposa l'apartat següent.

2. Les víctimes poden manifestar en qualsevol moment el seu desig de no ser informades de les resolucions a què es refereix aquest article, de manera que queda sense efecte la sol·licitud realitzada.

3. Quan es tracti de víctimes de delictes de violència de gènere, se'ls ha de notificar les resolucions a què es refereixen les lletres c) i d) de l'apartat 1, sense necessitat que la víctima ho sol·liciti, excepte en els casos en què manifesti el seu desig de no rebre aquestes notificacions.

4. Així mateix, se li ha de facilitar, quan ho sol·liciti, informació relativa a la situació en què es troba el procediment, llevat que això pugui perjudicar el desenvolupament correcte de la causa.

Article 8. *Període de reflexió en garantia dels drets de la víctima.*

1. Els advocats i procuradors no es poden adreçar a les víctimes directes o indirectes de catàstrofes, calamitats públiques o altres successos que hagin produït un nombre elevat de víctimes que compleixen els requisits que es determinen per reglament i que poden constituir delicte, per oferir-los els seus serveis professionals fins que no hagin transcorregut 45 dies des del fet.

Aquesta prohibició queda sense efecte en cas que la prestació d'aquests serveis professionals hagi estat sol·licitada expressament per la víctima.

2. L'incompliment d'aquesta prohibició dóna lloc a responsabilitat disciplinària per infracció molt greu, sense perjudici de les altres responsabilitats que siguin procedents.

Article 9. *Dret a la traducció i interpretació.*

1. Qualsevol víctima que no parli o no entengui el castellà o la llengua oficial que s'utilitzi en l'actuació de què es tracti té dret:

a) A ser assistida gratuïtament per un intèrpret que parli una llengua que compregui quan se li rebi declaració en la fase d'investigació per part del jutge, el fiscal o funcionaris de policia, o quan intervingui com a testimoni en el judici o en qualsevol altra vista oral.

Aquest dret també és aplicable a les persones amb limitacions auditives o d'expressió oral.

b) A la traducció gratuïta de les resolucions a què es refereixen l'apartat 1 de l'article 7 i l'article 12. La traducció ha d'incloure un resum breu del fonament de la resolució adoptada, quan la víctima així ho hagi sol·licitat.

c) A la traducció gratuïta de la informació que sigui essencial per a l'exercici dels drets a què es refereix el títol II. Les víctimes poden presentar una sol·licitud motivada per tal que es consideri essencial un document.

d) A ser informada, en una llengua que compregui, de la data, l'hora i el lloc de celebració del judici.

2. L'assistència d'interpret es pot prestar per mitjà de videoconferència o qualsevol mitjà de telecomunicació, llevat que el jutge o tribunal, d'ofici o a instància de part, acordi la presència física de l'interpret per salvaguardar els drets de la víctima.

3. Excepcionalment, la traducció escrita de documents pot ser substituïda per un resum oral del seu contingut en una llengua que compregui, quan d'aquesta manera també es garanteixi suficientment l'equitat del procés.

4. Quan es tracti d'actuacions policials, la decisió de no facilitar interpretació o traducció a la víctima pot ser recorreguda davant el jutge d'instrucció. Aquest recurs s'entén interposat quan la persona afectada per la decisió hagi expressat la seva disconformitat en el moment de la denegació.

5. La decisió judicial de no facilitar interpretació o traducció a la víctima pot ser recorreguda en apel·lació.

Article 10. *Dret d'accés als serveis d'assistència i suport.*

Qualsevol víctima té dret a accedir, de forma gratuïta i confidencial, en els termes que es determini per reglament, als serveis d'assistència i suport facilitats per les administracions públiques, així com als que prestin les oficines d'assistència a les víctimes. Aquest dret es pot estendre als familiars de la víctima, en els termes que així mateix s'estableixin per reglament, quan es tracti de delictes que hagin causat perjudicis d'una gravetat especial.

Les autoritats o els funcionaris que entrin en contacte amb les víctimes les han de derivar a les oficines d'assistència a les víctimes quan sigui necessari en atenció a la gravetat del delicte o en els casos en què la víctima ho sol·liciti.

Els fills menors i els menors subjectes a tutela, guarda i custòdia de les dones víctimes de violència de gènere o de persones víctimes de violència domèstica tenen dret a les mesures d'assistència i protecció que preveuen els títols I i III d'aquesta Llei.

TÍTOL II

Participació de la víctima en el procés penal

Article 11. *Participació activa en el procés penal.*

Qualsevol víctima té dret:

a) A exercir l'acció penal i l'acció civil d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, sense perjudici de les excepcions que puguin existir.

b) A comparèixer davant les autoritats encarregades de la investigació per aportar-los les fonts de prova i la informació que consideri rellevant per aclarir els fets.

Article 12. *Comunicació i revisió del sobreseïment de la investigació a instància de la víctima.*

1. La resolució de sobreseïment s'ha de comunicar, de conformitat amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, a les víctimes directes del delicte que hagin denunciat els fets, així com a la resta de víctimes directes de la identitat i el domicili de les quals es tingui coneixement.

En els casos de mort o desaparició d'una persona que hagi estat causada directament per un delicte, s'ha de comunicar, d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, a les persones a què es refereix l'apartat b) de l'article 2. En aquests supòsits, el

jutge o tribunal pot acordar, motivadament, prescindir de la comunicació a tots els familiars quan ja s'hagi adreçat amb èxit a diversos d'ells o quan hagin resultat infructuoses totes les gestions que s'hagin practicat per localitzar-los.

2. La víctima pot recórrer la resolució de sobreseïment d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, sense que sigui necessari per a això que s'hagi personat anteriorment en el procés.

Article 13. *Participació de la víctima en l'execució.*

1. Les víctimes que hagin sol·licitat, d'acord amb la lletra m) de l'article 5.1, que els siguin notificades les resolucions següents, les poden recórrer d'acord amb el que estableix la Llei d'enjudiciament criminal, encara que no s'hagin mostrat part en la causa:

a) La interlocutòria per la qual el jutge de vigilància penitenciària autoritza, d'acord amb el que preveu el paràgraf tercer de l'article 36.2 del Codi penal, la possible classificació del penat en tercer grau abans que s'extingeixi la meitat de la condemna, quan la víctima ho és d'algun dels delictes següents:

- 1r Delictes d'homicidi.
- 2n Delictes d'avortament de l'article 144 del Codi penal.
- 3r Delictes de lesions.
- 4t Delictes contra la llibertat.
- 5è Delictes de tortura i contra la integritat moral.
- 6è Delictes contra la llibertat i indemnitat sexual.
- 7è Delictes de robatori comesos amb violència o intimidació.
- 8è Delictes de terrorisme.
- 9è Delictes de tràfic d'éssers humans.

b) La interlocutòria per la qual el jutge de vigilància penitenciària acorda, d'acord amb el que preveu l'article 78.3 del Codi penal, que els beneficis penitenciaris, els permisos de sortida, la classificació en tercer grau i el còmput de temps per a la llibertat condicional es refereixen al límit de compliment de condemna, i no a la suma de les penes imposades, quan la víctima ho és d'algun dels delictes a què es refereix la lletra a) d'aquest apartat o d'un delicte comès en el si d'un grup o organització criminal.

c) La interlocutòria per la qual es concedeix al penat la llibertat condicional, quan es tracti d'algun dels delictes a què es refereix el paràgraf segon de l'article 36.2 del Codi penal o d'algun dels delictes a què es refereix la lletra a) d'aquest apartat, sempre que s'hagi imposat una pena de més de cinc anys de presó.

La víctima ha d'anunciar al secretari judicial competent la seva voluntat de recórrer dins del termini màxim de cinc dies comptats a partir del moment en què s'hagi notificat d'acord amb el que disposen els paràgrafs segon i tercer de l'article 7.1, i interposar el recurs dins del termini de quinze dies des de la notificació esmentada.

Per a l'anunci de la presentació del recurs no és necessària l'assistència d'un advocat.

2. Les víctimes també estan legitimades per:

a) Sol·licitar que s'imposin a l'alliberat condicional les mesures o regles de conducta que preveu la llei que considerin necessàries per garantir la seva seguretat, quan aquell hagi estat condemnat per fets dels quals es pugui derivar raonablement una situació de perill per a la víctima;

b) Facilitar al jutge o tribunal qualsevol informació que sigui rellevant per resoldre sobre l'execució de la pena imposada, les responsabilitats civils derivades del delicte o el comís que s'hagi acordat.

3. Abans que el jutge de vigilància penitenciària hagi de dictar alguna de les resolucions que indica l'apartat 1 d'aquest article, n'ha de donar trasllat a la víctima perquè

en el termini de cinc dies formuli les seves al·legacions, sempre que aquesta hagi efectuat la sol·licitud a què es refereix la lletra m) de l'apartat 1 de l'article 5 d'aquesta Llei.

Article 14. *Reemborsament de despeses.*

La víctima que hagi participat en el procés té dret a obtenir el reemborsament de les despeses necessàries per a l'exercici dels seus drets i les costes processals que se li hagin causat amb preferència respecte del pagament de les despeses que s'hagin causat a l'Estat, quan s'imposi en la sentència de condemna el seu pagament i s'hagi condemnat l'acusat, a instància de la víctima, per delictes pels quals el Ministeri Fiscal no hagi formulat una acusació o després que s'hagi revocat la resolució d'arxivament per un recurs interposat per la víctima.

Article 15. *Serveis de justícia restaurativa.*

1. Les víctimes poden accedir a serveis de justícia restaurativa, en els termes que es determinin per reglament, amb la finalitat d'obtenir una reparació material i moral adequada dels perjudicis derivats del delicte, quan es compleixin els requisits següents:

- a) l'infractor hagi reconegut els fets essencials dels quals deriva la seva responsabilitat;
- b) la víctima hagi prestat el seu consentiment, després d'haver rebut informació exhaustiva i imparcial sobre el seu contingut, els seus possibles resultats i els procediments existents per fer efectiu el seu compliment;
- c) l'infractor hagi prestat el seu consentiment;
- d) el procediment de mediació no comporti un risc per a la seguretat de la víctima, ni existeixi el perill que el seu desenvolupament pugui causar nous perjudicis materials o morals per a la víctima; i
- e) no estigui prohibida per la llei per al delicte comès.

2. Els debats desenvolupats dins del procediment de mediació han de ser confidencials i no poden ser difosos sense el consentiment de totes dues parts. Els mediadors i altres professionals que participin en el procediment de mediació estan subjectes a secret professional en relació amb els fets i les manifestacions de què hagin tingut coneixement en l'exercici de la seva funció.

3. La víctima i l'infractor poden revocar el seu consentiment per participar en el procediment de mediació en qualsevol moment.

Article 16. *Justícia gratuïta.*

Les víctimes poden presentar les seves sol·licituds de reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta davant el funcionari o autoritat que els faciliti la informació a què es refereix la lletra c) de l'article 5.1, que l'ha de traslladar, juntament amb la documentació aportada, al col·legi d'advocats corresponent.

La sol·licitud també es pot presentar davant les oficines d'assistència a les víctimes de l'Administració de justícia, que l'han de remetre al col·legi d'advocats que correspongui.

Article 17. *Víctimes de delictes comesos en altres estats membres de la Unió Europea.*

Les víctimes residents a Espanya poden presentar davant les autoritats espanyoles denúncies corresponents a fets delictius que hagin estat comesos en el territori d'altres països de la Unió Europea.

En cas que les autoritats espanyoles resolguin no donar curs a la investigació per falta de jurisdicció, han de remetre immediatament la denúncia presentada a les autoritats competents de l'Estat en el territori del qual s'hagin comès els fets i l'han de comunicar al denunciant pel procediment que hagi designat d'acord amb el que preveu la lletra m) de l'article 5.1 d'aquesta Llei.

Article 18. *Devolució de béns.*

Les víctimes tenen dret a obtenir, de conformitat amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, la devolució sense demora dels béns restituïbles de la seva propietat que hagin estat confiscats en el procés.

La devolució pot ser denegada quan la conservació dels efectes per part de l'autoritat sigui imprescindible per al desenvolupament correcte del procés penal i no sigui suficient amb la imposició al propietari d'una obligació de conservació dels efectes a disposició del jutge o tribunal.

Així mateix, la devolució d'aquests efectes es pot denegar, d'acord amb el que preveu la legislació que sigui aplicable, quan la seva conservació sigui necessària en un procediment d'investigació tècnica d'un accident.

TÍTOL III

Protecció de les víctimes

Article 19. *Dret de les víctimes a la protecció.*

Les autoritats i els funcionaris encarregats de la investigació, persecució i enjudiciament dels delictes han d'adoptar les mesures necessàries, d'acord amb el que estableix la Llei d'enjudiciament criminal, per garantir la vida de la víctima i dels seus familiars, la seva integritat física i psíquica, llibertat, seguretat, llibertat i indemnitat sexuals, així com per protegir adequadament la seva intimitat i la seva dignitat, particularment quan se'ls rebi declaració o hagin de testificar en un judici, i per evitar el risc de la seva victimització secundària o reiterada.

En el cas de les víctimes menors d'edat, la Fiscalia ha de vetllar especialment pel compliment d'aquest dret de protecció, adoptant les mesures adequades al seu interès superior quan sigui necessari per impedir o reduir els perjudicis que per a elles puguin derivar del desenvolupament del procés.

Article 20. *Dret a què s'eviti el contacte entre víctima i infractor.*

Les dependències en què es desenvolupin els actes del procediment penal, inclosa la fase d'investigació, han d'estar disposades de manera que s'eviti el contacte directe entre les víctimes i els seus familiars, d'una part, i el sospitós de la infracció o acusat, de l'altra, d'acord amb la Llei d'enjudiciament criminal i sense perjudici del que disposen els articles següents.

Article 21. *Protecció de la víctima durant la investigació penal.*

Les autoritats i els funcionaris encarregats de la investigació penal han de vetllar perquè, en la mesura que això no perjudiqui l'eficàcia del procés:

- a) Es rebi declaració a les víctimes, quan sigui necessari, sense dilacions injustificades.
- b) Es rebi declaració a les víctimes el menor nombre de vegades possible, i únicament quan sigui estrictament necessari per als fins de la investigació penal.
- c) Les víctimes puguin estar acompanyades per, a més del seu representant processal i si s'escau el representant legal, una persona de la seva elecció, durant la pràctica de les diligències en què hagin d'intervenir, llevat que motivadament resolgui el contrari el funcionari o l'autoritat encarregat de la pràctica de la diligència per garantir-ne el correcte desenvolupament.

d) Els reconeixements mèdics de les víctimes només es portin a terme quan siguin imprescindibles per als fins del procés penal, i se'n redueixi al mínim el nombre.

Article 22. Dret a la protecció de la intimitat.

Els jutges, els tribunals, els fiscals i les altres autoritats i funcionaris encarregats de la investigació penal, així com tots aquells que de qualsevol manera intervinguin o participin en el procés, han d'adoptar, d'acord amb el que disposa la Llei, les mesures necessàries per protegir la intimitat de totes les víctimes i dels seus familiars i, en particular, per impedir la difusió de qualsevol informació que pugui facilitar la identificació de les víctimes menors d'edat o de víctimes amb discapacitat necessitades d'una protecció especial.

Article 23. Avaluació individual de les víctimes a fi de determinar les seves necessitats especials de protecció.

1. La determinació de quines mesures de protecció, regulades en els articles següents, s'han d'adoptar per evitar a la víctima perjudicis rellevants que, d'una altra manera, puguin derivar del procés, s'ha de prendre després d'una valoració de les seves circumstàncies particulars.

2. Aquesta valoració ha de tenir especialment en consideració:

a) Les característiques personals de la víctima i en particular:

1r Si es tracta d'una persona amb discapacitat o si existeix una relació de dependència entre la víctima i el suposat autor del delictes.

2n Si es tracta de víctimes menors d'edat o de víctimes necessitades d'una protecció especial o en què concorrin factors de vulnerabilitat especial.

b) La naturalesa del delictes i la gravetat dels perjudicis causats a la víctima, així com el risc de reiteració del delictes. A aquests efectes, s'han de valorar especialment les necessitats de protecció de les víctimes dels delictes següents:

1r Delictes de terrorisme.

2n Delictes comesos per una organització criminal.

3r Delictes comesos sobre el cònjuge o sobre una persona que estigui o hagi estat lligada a l'autor per una relació anàloga d'afectivitat, fins i tot sense convivència, o sobre els descendents, ascendents o germans per naturalesa, adopció o afinitat, propis o del cònjuge o convivent.

4t Delictes contra la llibertat o indemnitat sexual.

5è Delictes de tràfic d'éssers humans.

6è Delictes de desaparició forçada.

7è Delictes comesos per motius racistes, antisemites o altres referents a la ideologia, religió o creences, situació familiar, la pertinença dels seus membres a una ètnia, raça o nació, el seu origen nacional, el seu sexe, orientació o identitat sexual, malaltia o discapacitat.

c) Les circumstàncies del delictes, en particular si es tracta de delictes violents.

3. Al llarg del procés penal, l'adopció de mesures de protecció per a víctimes menors d'edat ha de tenir en compte la seva situació personal, necessitats immediates, edat, gènere, discapacitat i nivell de maduresa, i ha de respectar plenament la seva integritat física, mental i moral.

4. En el cas de menors d'edat víctimes d'algun delictes contra la llibertat o indemnitat sexual, s'han d'aplicar en tot cas les mesures expressades a les lletres a), b) i c) de l'article 25.1.

Article 24. *Competència i procediment d'avaluació.*

1. La valoració de les necessitats de la víctima i la determinació de les mesures de protecció corresponen:

a) Durant la fase d'investigació del delictes, al jutge d'instrucció o al de violència sobre la dona, sense perjudici de l'avaluació i la resolució provisionals que han de realitzar i adoptar el fiscal, en les seves diligències d'investigació o en els procediments sotmesos a la Llei orgànica de responsabilitat penal dels menors, o els funcionaris de policia que actuïn en la fase inicial de les investigacions.

b) Durant la fase d'enjudiciament, al jutge o tribunal als quals correspongui el coneixement de la causa.

La resolució que s'adopti ha de ser motivada i ha de reflectir quines són les circumstàncies que s'han valorat per adoptar-la.

S'ha de determinar per reglament la tramitació, la constància documental i la gestió de la valoració i les seves modificacions.

2. La valoració de les necessitats de protecció de la víctima ha d'incloure sempre la d'aquelles que hagin estat manifestades per ella amb aquesta finalitat, així com la voluntat que hagi expressat.

La víctima pot renunciar a les mesures de protecció que s'hagin acordat de conformitat amb els articles 25 i 26.

3. En el cas de les víctimes que siguin menors d'edat o persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, la seva avaluació ha de prendre en consideració les seves opinions i els seus interessos.

4. Els serveis d'assistència a la víctima només poden facilitar a tercers la informació que hagin rebut de la víctima amb el seu consentiment previ i informat. Fora d'aquests casos, la informació només es pot traslladar, si s'escau, i amb caràcter reservat, a l'autoritat que adopta la mesura de protecció.

5. Qualsevol modificació rellevant de les circumstàncies en què s'hagi basat l'avaluació individual de les necessitats de protecció de la víctima, determina una actualització d'aquesta i, si s'escau, la modificació de les mesures de protecció que s'hagin acordat.

Article 25. *Mesures de protecció.*

1. Durant la fase d'investigació es poden adoptar les mesures següents per protegir les víctimes:

a) Que se'ls rebi declaració en dependències especialment concebudes o adaptades amb aquesta finalitat.

b) Que se'ls rebi declaració per part de professionals que hagin rebut una formació especial per reduir o limitar perjudicis a la víctima, o amb la seva ajuda.

c) Que totes les preses de declaració a una mateixa víctima li siguin realitzades per la mateixa persona, llevat que això pugui perjudicar de forma rellevant el desenvolupament del procés o la declaració l'hagi de prendre directament un jutge o un fiscal.

d) Que la presa de declaració, quan es tracti d'alguna de les víctimes a què es refereixen els números 3r i 4t de la lletra b) de l'apartat 2 de l'article 23 i les víctimes de tràfic amb fins d'explotació sexual, la porti a terme una persona del mateix sexe que la víctima quan aquesta així ho sol·liciti, llevat que això pugui perjudicar de forma rellevant el desenvolupament del procés o la declaració l'hagi de prendre directament un jutge o fiscal.

2. Durant la fase d'enjudiciament es poden adoptar, d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, les mesures següents per protegir les víctimes:

a) Mesures que evitin el contacte visual entre la víctima i el suposat autor dels fets, fins i tot durant la pràctica de la prova, per a la qual cosa es pot fer ús de tecnologies de la comunicació.

b) Mesures per garantir que la víctima pugui ser escoltada sense estar present a la sala de vistes, mitjançant la utilització de tecnologies de la comunicació adequades.

c) Mesures per evitar que es formulin preguntes relatives a la vida privada de la víctima que no tinguin rellevància amb el fet delictiu enjudiciat, llevat que el jutge o tribunal considerin excepcionalment que han de ser contestades per valorar adequadament els fets o la credibilitat de la declaració de la víctima.

d) Celebració de la vista oral sense presència de públic. En aquests casos, el jutge o el president del tribunal poden autoritzar, tanmateix, la presència de persones que acreditin un interès especial en la causa.

Les mesures a què es refereixen les lletres a) i c) també es poden adoptar durant la fase d'investigació.

3. Així mateix, també es pot acordar, per a la protecció de les víctimes, l'adopció d'alguna o algunes de les mesures de protecció a què es refereix l'article 2 de la Llei orgànica 19/1994, de 23 de desembre, de protecció a testimonis i pèrits en causes criminals.

Article 26. Mesures de protecció per a menors i persones amb discapacitat necessitades d'una protecció especial.

1. En el cas de les víctimes menors d'edat i en el de víctimes amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, a més de les mesures que preveu l'article anterior s'han d'adoptar, d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament criminal, les mesures que siguin necessàries per evitar o limitar, en la mesura que sigui possible, que el desenvolupament de la investigació o la celebració del judici es converteixin en una nova font de perjudicis per a la víctima del delict. En particular, són aplicables les següents:

a) Les declaracions rebudes durant la fase d'investigació han de ser gravades per mitjans audiovisuals i poden ser reproduïdes en el judici en els casos i les condicions que determina la Llei d'enjudiciament criminal.

b) La declaració es pot rebre per mitjà d'experts.

2. El fiscal ha de sol·licitar al jutge o tribunal la designació d'un defensor judicial de la víctima, perquè la representi en la investigació i en el procés penal, en els casos següents:

a) Quan valori que els representants legals de la víctima menor d'edat o amb una capacitat judicialment modificada tenen amb ella un conflicte d'interessos, derivat o no del fet investigat, que no permet confiar en una gestió adequada dels seus interessos en la investigació o en el procés penal.

b) Quan el conflicte d'interessos a què es refereix la lletra a) d'aquest apartat existeixi amb un dels progenitors i l'altre no es trobi en condicions d'exercir adequadament les seves funcions de representació i assistència de la víctima menor o amb capacitat judicialment modificada.

c) Quan la víctima menor d'edat o amb una capacitat judicialment modificada no estigui acompanyada o es trobi separada dels qui exerceixin la pàtria potestat o càrrecs tutelars.

3. Quan existeixin dubtes sobre l'edat de la víctima i no pugui ser determinada amb certesa, s'ha de presumir que es tracta d'una persona menor d'edat, als efectes del que disposa aquesta Llei.

TÍTOL IV

Disposicions comunes

CAPÍTOL I

Oficines d'assistència a les víctimes

Article 27. *Organització de les oficines d'assistència a les víctimes.*

1. El Govern i les comunitats autònomes que hagin assumit competències en matèria de justícia han d'organitzar, en l'àmbit que els és propi, oficines d'assistència a les víctimes.

2. El Ministeri de Justícia o les comunitats autònomes poden subscriure convenis de col·laboració amb entitats públiques i privades, sense ànim de lucre, per prestar els serveis d'assistència i suport a què es refereix aquest títol.

Article 28. *Funcions de les oficines d'assistència a les víctimes.*

1. Les oficines d'assistència a les víctimes han de prestar una assistència que inclogui, com a mínim:

a) Informació general sobre els seus drets i, en particular, sobre la possibilitat d'accedir a un sistema públic d'indemnització.

b) Informació sobre els serveis especialitzats disponibles que puguin prestar assistència a la víctima, a la vista de les seves circumstàncies personals i la naturalesa del delictes de què pugui haver estat objecte.

c) Suport emocional a la víctima.

d) Assessorament sobre els drets econòmics relacionats amb el procés, en particular el procediment per reclamar la indemnització dels danys i perjudicis soferts i el dret a accedir a la justícia gratuïta.

e) Assessorament sobre el risc i la forma de prevenir la victimització secundària o reiterada, o la intimidació o represàlies.

f) Coordinació dels diferents òrgans, institucions i entitats competents per a la prestació de serveis de suport a la víctima.

g) Coordinació amb jutges, tribunals i Ministeri Fiscal per a la prestació dels serveis de suport a les víctimes.

2. Les oficines d'assistència a les víctimes han de fer una valoració de les seves circumstàncies particulars, especialment pel que fa a les circumstàncies a què es refereix l'apartat 2 de l'article 23, amb la finalitat de determinar quines mesures d'assistència i suport s'han de prestar a la víctima, entre les quals es poden incloure:

a) La prestació de suport o assistència psicològica.

b) L'acompanyament a judici.

c) La informació sobre els recursos psicosocials i assistencials disponibles i, si la víctima ho sol·licita, derivació a aquests.

d) Les mesures especials de suport que puguin resultar necessàries quan es tracti d'una víctima amb necessitats especials de protecció.

e) La derivació a serveis de suport especialitzats.

3. L'accés als serveis de suport a les víctimes no s'ha de condicionar a la presentació prèvia d'una denúncia.

4. Els familiars de la víctima poden accedir als serveis de suport a les víctimes d'acord amb el que es disposi per reglament, quan es tracti de delictes que hagin causat perjudicis d'una gravetat especial.

5. Les víctimes amb discapacitat o amb necessitats especials de protecció, així com, si s'escau, les seves famílies, han de rebre, directament o mitjançant la seva derivació cap a serveis especialitzats, l'assistència i el suport que siguin necessaris.

Article 29. *Funcions de suport a actuacions de justícia restaurativa i de solució extraprocessal.*

Les oficines d'assistència a les víctimes han de prestar, en els termes que es determini per reglament, suport als serveis de justícia restaurativa i altres procediments de solució extraprocessal que legalment s'estableixin.

CAPÍTOL II

Formació

Article 30. *Formació en els principis de protecció de les víctimes.*

1. El Ministeri de Justícia, el Consell General del Poder Judicial, la Fiscalia General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències respectives, han d'assegurar una formació general i específica, relativa a la protecció de les víctimes en el procés penal, en els cursos de formació de jutges i magistrats, fiscals, secretaris judicials, forces i cossos de seguretat, metges forenses, personal al servei de l'Administració de justícia, personal de les oficines d'assistència a les víctimes i, si s'escau, funcionaris de l'Administració General de l'Estat o de les comunitats autònomes que exerceixin funcions en aquesta matèria.

En aquests cursos de formació s'ha de prestar una atenció particular a les víctimes necessitades d'una protecció especial, a aquelles en què concorrin factors d'una vulnerabilitat especial i a les víctimes menors o amb discapacitat.

2. Els col·legis d'advocats i de procuradors han d'impulsar la formació i sensibilització dels seus col·legiats en els principis de protecció de les víctimes continguts en aquesta Llei.

Article 31. *Protocols d'actuació.*

El Govern i les comunitats autònomes en el marc de les seves competències, amb la finalitat de fer més efectiva la protecció de les víctimes i dels seus drets reconeguts per aquesta Llei, han d'aprovar els protocols que siguin necessaris per protegir les víctimes.

Així mateix, els col·legis professionals que integrin aquells que, en la seva activitat professional, es relacionen i presten serveis a les víctimes de delictes, han de promoure igualment l'elaboració de protocols d'actuació que orientin la seva activitat cap a la protecció de les víctimes.

CAPÍTOL III

Cooperació i bones pràctiques

Article 32. *Cooperació amb professionals i avaluació de l'atenció a les víctimes.*

Els poders públics han de fomentar la cooperació amb els col·lectius professionals especialitzats en el tracte, l'atenció i la protecció a les víctimes.

S'ha de fomentar la participació d'aquests col·lectius en els sistemes d'avaluació del funcionament de les normes, mesures i altres instruments que s'adoptin per a la protecció i l'assistència a les víctimes.

Article 33. *Cooperació internacional.*

Els poders públics han de promoure la cooperació amb altres estats i especialment amb els estats membres de la Unió Europea en matèria de drets de les víctimes de delictes, en particular mitjançant l'intercanvi d'experiències, foment d'informació, remissió d'informació per facilitar l'assistència a les víctimes concretes per part de les autoritats del seu lloc de residència, conscienciació, investigació i educació, cooperació amb la societat civil, assistència a xarxes sobre dret de les víctimes i altres activitats relacionades.

Article 34. *Sensibilització.*

Els poders públics han de fomentar campanyes de sensibilització social a favor de les víctimes, així com l'autoregulació dels mitjans de comunicació social de titularitat pública i privada a fi de preservar la intimitat, la dignitat i els altres drets de les víctimes. Aquests drets han de ser respectats pels mitjans de comunicació social.

CAPÍTOL IV

Obligació de reemborsament

Article 35. *Obligació de reemborsament.*

1. La persona que s'hagi beneficiat de subvencions o ajudes percebudes per la seva condició de víctima i que hagi estat objecte d'alguna de les mesures de protecció que regula aquesta Llei, està obligada a reemborsar les quantitats rebudes en el concepte esmentat i a abonar les despeses causades a l'Administració per les seves actuacions de reconeixement, informació, protecció i suport, així com pels serveis prestats amb un increment de l'interès legal del diner augmentat en un cinquanta per cent, si és condemnada per denúncia falsa o simulació de delictes.

2. El procediment de liquidació de l'obligació de reemborsament anterior i la determinació de les quanties que puguin correspondre a cada concepte s'han de determinar per reglament.

3. Aquesta disposició s'aplica sense perjudici del que preveu la Llei d'assistència jurídica gratuïta.

Disposició addicional primera. *Avaluació periòdica del sistema d'atenció a les víctimes del delictes a Espanya.*

El funcionament de les institucions, mecanismes i garanties d'assistència a les víctimes del delictes ha de ser objecte d'una avaluació anual, que ha de portar a terme el Ministeri de Justícia de conformitat amb el procediment que es determini per reglament.

Aquestes avaluacions, els resultats de les quals han de ser publicats a la pàgina web, han d'orientar la millora del sistema de protecció i l'adopció de noves mesures per garantir-ne l'eficàcia.

El Govern ha de remetre a les Corts Generals un informe anual amb l'avaluació i les propostes de millora del sistema de protecció de les víctimes i de les mesures que en garanteixin l'eficàcia.

Disposició addicional segona. *Mitjans.*

Les mesures que inclou aquesta Llei no poden suposar un increment de dotacions de personal, ni de retribucions ni d'altres despeses de personal.

Disposició transitòria única. *Aplicació temporal.*

Les disposicions que conté aquesta Llei són aplicables a les víctimes de delictes a partir de la data de la seva entrada en vigor, sense que això suposi una retroacció dels tràmits que ja s'hagin complert.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les normes de rang igual o inferior en tot allò que contradiguin el que disposa la present Llei.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei d'enjudiciament criminal als efectes de la transposició d'algunes de les disposicions que conté la Directiva 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 25 d'octubre de 2012, per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes.*

La Llei d'enjudiciament criminal queda modificada de la manera següent:

U. Es modifica l'article 109, que queda redactat de la manera següent:

«Article 109.

A l'acte de rebre's declaració pel jutge a l'ofès que tingui la capacitat legal necessària, el secretari judicial l'ha d'instruir del dret que l'assisteix per mostrar-se part en el procés i renunciar o no a la restitució de la cosa, reparació del dany i indemnització del perjudici causat pel fet punible. Així mateix l'ha d'informar dels drets que recull la legislació vigent, i pot delegar aquesta funció en personal especialitzat en l'assistència a víctimes.

Si és menor o té la capacitat judicialment modificada, s'ha de practicar la mateixa diligència amb el seu representant legal o la persona que l'assisteixi.

Fora dels casos previstos als dos paràgrafs anteriors, no s'ha de fer als interessats en les accions civils o penals cap notificació que prolongui o detingui el curs de la causa, la qual cosa no obsta perquè el secretari judicial procuri instruir d'aquell dret l'ofès absent.

En qualsevol cas, en els processos que se segueixin per delictes compresos en l'article 57 del Codi penal, el secretari judicial ha d'assegurar la comunicació a la víctima dels actes processals que puguin afectar-ne la seguretat.»

Dos. S'introdueix un nou article 109 bis, amb la redacció següent:

«Article 109 bis.

1. Les víctimes del delicte que no hagin renunciat al seu dret poden exercir l'acció penal en qualsevol moment abans del tràmit de qualificació del delicte, si bé això no permet retrotreure ni reiterar les actuacions ja practicades abans de la seva personació.

En el cas de mort o desaparició de la víctima a conseqüència del delicte, l'acció penal pot ser exercida pel seu cònjuge no separat legalment o de fet i pels fills d'aquesta o del cònjuge no separat legalment o de fet que en el moment de la mort o desaparició de la víctima visquessin amb ells; per la persona que fins al moment de la mort o desaparició hagi estat unida a ella per una relació anàloga d'afectivitat i pels fills d'aquesta que en el moment de la mort o desaparició de la víctima visquessin amb ella; pels seus progenitors i parents en línia recta o col·lateral dins del tercer grau que estiguin sota la seva guarda, persones subjectes a la seva tutela o curatela o que estiguin sota el seu acolliment familiar.

En cas que els anteriors no existeixin, pot ser exercida pels altres parents en línia recta i pels seus germans, amb preferència, entre ells, del que tingui la representació legal de la víctima.

2. L'exercici de l'acció penal per part d'alguna de les persones legitimades de conformitat amb aquest article no impedeix el seu exercici posterior per part de qualsevol altre dels legitimats. Quan existeixi una pluralitat de víctimes, totes es poden personar independentment amb la seva pròpia representació. Tanmateix, en aquests casos, quan es pugui veure afectat el bon ordre del procés o el dret a un procés sense dilacions indegudes, el jutge o tribunal, en resolució motivada i

després d'escoltar totes les parts, pot imposar que s'agrupin en una o diverses representacions i que siguin dirigits per la mateixa o diverses defenses, per raó dels seus interessos respectius.

3. L'acció penal també pot ser exercitada per les associacions de víctimes i per les persones jurídiques a les quals la llei reconeix legitimació per defensar els drets de les víctimes, sempre que això estigui autoritzat per la víctima del delicte.

Quan el delicte o la falta comesa tingui per finalitat impedir o obstaculitzar als membres de les corporacions locals l'exercici de les seves funcions públiques, també es pot personar en la causa l'Administració local en el territori de la qual s'hagi comès el fet punible.»

Tres. Es modifica l'article 110, que queda redactat de la manera següent:

«Article 110.

Els perjudicats per un delicte o una falta que no hagin renunciat al seu dret es poden mostrar part en la causa si ho fan abans del tràmit de qualificació del delicte, i exercir les accions civils que siguin procedents, segons els convingui, sense que per això es retrocedeixi en el curs de les actuacions.

Encara que els perjudicats no es mostrin part en la causa, no per això s'entén que renunciïn al dret de restitució, reparació o indemnització que es pot acordar al seu favor en sentència ferma, i la renúncia d'aquest dret s'ha de fer si s'escau d'una manera clara i terminant.»

Quatre. Es modifica l'article 261, que queda redactat de la manera següent:

«Article 261.

Tampoc estan obligats a denunciar:

1r El cònjuge del delinqüent no separat legalment o de fet o la persona que conviski amb ell en una relació anàloga d'afectivitat.

2n Els ascendents i descendents del delinqüent i els seus parents col·laterals fins al segon grau inclusivament.»

Cinc. Es modifica l'article 281, que queda redactat de la manera següent:

«Article 281.

Queden exempts de complir el que disposa l'article anterior:

1r L'ofès i els seus hereus o representants legals.

2n En els delictes d'assassinat o d'homicidi, el cònjuge del difunt o la persona vinculada a ell per una relació anàloga d'afectivitat, els ascendents i descendents i els seus parents col·laterals fins al segon grau, inclusivament, els hereus de la víctima i els pares, mares i fills del delinqüent.

3r Les associacions de víctimes i les persones jurídiques a les quals la llei reconeix legitimació per defensar els drets de les víctimes sempre que l'exercici de l'acció penal hagi estat expressament autoritzat per la mateixa víctima.

L'exempció de fiança no és aplicable als estrangers si no els correspon en virtut de tractats internacionals o pel principi de reciprocitat.»

Sis. Es modifica el paràgraf primer de l'article 282, que queda redactat de la manera següent:

«La Policia Judicial té per objecte, i és obligació de tots els qui la componen, esbrinar els delictes públics que es cometin al seu territori o demarcació; practicar, segons les seves atribucions, les diligències necessàries per comprovar-los i descobrir els delinqüents, i recollir tots els efectes, instruments o proves del delicte

que podrien desaparèixer, per posar-los a disposició de l'autoritat judicial. Quan les víctimes entrin en contacte amb la Policia Judicial, aquesta ha de complir els deures d'informació que preveu la legislació vigent. Així mateix, ha de portar a terme una valoració de les circumstàncies particulars de les víctimes per determinar provisionalment quines mesures de protecció s'han d'adoptar per garantir-los una protecció adequada, sense perjudici de la decisió final que correspon adoptar al jutge o tribunal.»

Set. Es modifica l'article 284, que queda redactat de la manera següent:

«Article 284.

Tan bon punt els funcionaris de Policia Judicial tinguin coneixement d'un delictes públic o siguin requerits per prevenir la instrucció de diligències per raó d'algun delictes privat, ho han de participar a l'autoritat judicial o al representant del Ministeri Fiscal, si ho poden fer sense cessar en la pràctica de les diligències de prevenció. Si no, ho han de fer així quan les hagin acabat.

Si han recollit armes, instruments o efectes de qualsevol classe que puguin tenir relació amb el delictes i es trobin al lloc en què aquest es va cometre o en els seus voltants, o en poder del reu o en una altra part coneguda, han d'estendre una diligència que expressi el lloc, el temps i l'ocasió en què estiguin, que ha d'incloure una descripció minuciosa perquè se'n pugui formar una idea exacta d'aquestes dades i de les circumstàncies de la seva troballa, que pot ser substituïda per un reportatge gràfic. La diligència l'ha de signar la persona en poder de la qual s'hagin trobat.

La confiscació d'efectes que puguin pertànyer a una víctima del delictes se li ha de comunicar a aquesta.

La persona afectada per la confiscació pot recórrer en qualsevol moment la mesura davant el jutge d'instrucció de conformitat amb el que disposa el paràgraf tercer de l'article 334.»

Vuit. Es modifica l'article 301, que queda redactat de la manera següent:

«Article 301.

Les diligències del sumari són reservades i no tenen caràcter públic fins que s'obri el judici oral, amb les excepcions que determina aquesta Llei.

L'advocat o procurador de qualsevol de les parts que reveli indegudament el contingut del sumari ha de ser corregit amb una multa de 500 a 10.000 euros.

En la mateixa multa incorre qualsevol altra persona que, tot i no ser funcionari públic, cometi la mateixa falta.

El funcionari públic, en el cas dels paràgrafs anteriors, incorre en la responsabilitat que el Codi penal assenyalava en el seu lloc respectiu.»

Nou. S'introdueix un nou article 301 bis, amb la redacció següent:

«Article 301 bis.

El jutge pot acordar, d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal o de la víctima, l'adopció de qualsevol de les mesures a què es refereix l'apartat 2 de l'article 681 quan sigui necessari per protegir la intimitat de la víctima o el respecte degut a aquesta o a la seva família.»

Deu. S'introdueixen dos nous paràgrafs tercer i quart a l'article 334, amb la redacció següent:

«La persona afectada per la confiscació pot recórrer en qualsevol moment la mesura davant el jutge d'instrucció. Aquest recurs no requereix la intervenció d'un advocat quan sigui presentat per terceres persones diferents de l'imputat. El recurs

s'entén interposat quan la persona afectada per la mesura o un familiar seu major d'edat hagin expressat la seva disconformitat en el moment d'aquesta.

Els efectes que pertanyin a la víctima del delictes li han de ser restituïts immediatament, llevat que excepcionalment s'hagin de conservar com a mitjà de prova o per a la pràctica d'altres diligències, i sense perjudici de la seva restitució tan aviat com sigui possible. Els efectes també s'han de restituir immediatament quan s'hagin de conservar com a mitjà de prova o per a la pràctica d'altres diligències, però la seva conservació es pugui garantir imposant al propietari el deure de mantenir-los a disposició del jutge o tribunal. La víctima, en tot cas, pot recórrer aquesta decisió d'acord amb el que disposa el paràgraf anterior.»

Onze. Es modifica l'article 433, que queda redactat de la manera següent:

«Article 433.

Quan es presentin a declarar, els testimonis han de lliurar al secretari la còpia de la cèdula de citació.

Els testimonis majors d'edat penal han de prestar jurament o promesa de dir tot el que saben respecte al que se'ls preguntin, i el jutge està obligat a informar-los, en un llenguatge clar i comprensible, de l'obligació que tenen de ser veraços i de la possibilitat d'incórrer en un delictes de fals testimoni en causa criminal.

Els testimonis que, d'acord amb el que disposa l'Estatut de la víctima del delictes, tinguin la condició de víctimes del delictes, es poden fer acompanyar pel seu representant legal i per una persona de la seva elecció durant la pràctica d'aquestes diligències, llevat que en aquest últim cas, motivadament, el jutge d'instrucció resolgui el contrari per garantir-ne el desenvolupament correcte.

En el cas dels testimonis menors d'edat o persones amb la capacitat judicialment modificada, el jutge d'instrucció pot acordar, quan a la vista de la manca de maduresa de la víctima sigui necessari, per evitar causar-los greus perjudicis, que se'ls prengui declaració mitjançant la intervenció d'experts i amb la intervenció del Ministeri Fiscal. Amb aquesta finalitat, també es pot acordar que les preguntes les traslladin a la víctima directament els experts o, fins i tot, excloure o limitar la presència de les parts al lloc de l'exploració de la víctima. En aquests casos, el jutge ha de disposar el que sigui necessari per facilitar a les parts la possibilitat de traslladar preguntes o de demanar aclariments a la víctima, sempre que això sigui possible.

El jutge ha d'ordenar la gravació de la declaració per mitjans audiovisuals.»

Dotze. Es modifica l'article 448, que queda redactat de la manera següent:

«Article 448.

Si el testimoni manifesta, en fer-li la prevenció referida a l'article 446, la impossibilitat de concórrer perquè s'ha d'absentar del territori nacional, i també en el cas en què hi hagi motiu racionalment suficient per témer la seva mort o incapacitat física o intel·lectual abans de l'obertura del judici oral, el jutge instructor ha de manar practicar immediatament la declaració, i assegurar en tot cas la possibilitat de contradicció de les parts. Amb aquesta finalitat, el secretari judicial ha de fer saber al reu que nomeni un advocat en el termini de vint-i-quatre hores, si encara no en té, o, si no, se n'hi nomenarà un d'ofici, perquè l'aconselli en l'acte de rebre la declaració del testimoni. Un cop transcorregut aquest termini, el jutge li ha de prendre jurament i tornar-lo a examinar, en presència del processat i del seu advocat defensor i en presència, així mateix, del fiscal i del querellant, si volen assistir a l'acte, als quals ha de permetre que facin totes les repreguntes que considerin convenients, excepte les que el jutge desestimi com a manifestament impertinents.

El secretari judicial ha de consignar les contestacions a aquestes preguntes, i aquesta diligència ha de ser signada per tots els assistents.

La declaració dels testimonis menors d'edat i de les persones amb capacitat judicialment modificada es pot portar a terme evitant la confrontació visual d'aquests amb l'inculpat, per a la qual cosa s'ha d'utilitzar qualsevol mitjà tècnic que faci possible la pràctica d'aquesta prova.»

Tretze. Es modifica l'apartat 7 de l'article 544 ter, que queda redactat de la manera següent:

«7. Les mesures de naturalesa civil les han de sol·licitar la víctima o el seu representant legal, o bé el Ministeri Fiscal quan hi hagi fills menors o persones amb la capacitat judicialment modificada, i n'ha de determinar el règim de compliment i, si s'escau, les mesures complementàries que siguin necessàries, sempre que no hagin estat prèviament acordades per un òrgan de l'ordre jurisdiccional civil, i sense perjudici de les mesures que preveu l'article 158 del Codi civil. Quan hi hagi menors o persones amb capacitat judicialment modificada que convisquin amb la víctima i depenguin d'aquesta, el jutge s'ha de pronunciar en tot cas, fins i tot d'ofici, sobre la pertinència de l'adopció de les mesures referides.

Aquestes mesures poden consistir en l'atribució de l'ús i gaudi de l'habitatge familiar, determinar el règim de guarda i custòdia, visites, comunicació i estada amb els menors o persones amb la capacitat judicialment modificada, el règim de prestació d'aliments, així com qualsevol disposició que es consideri oportuna a fi d'apartar-los d'un perill o d'evitar-los perjudicis.

Les mesures de caràcter civil que conté l'ordre de protecció tenen una vigència temporal de 30 dies. Si dins d'aquest termini s'incoa a instància de la víctima o del seu representant legal un procés de família davant la jurisdicció civil, les mesures adoptades romanen en vigor durant els trenta dies següents a la presentació de la demanda. En aquest termini les mesures han de ser ratificades, modificades o deixades sense efecte per part del jutge de primera instància que resulti competent.»

Catorze. S'introdueix un nou article 544 quinquies, amb la redacció següent:

«Article 544 quinquies.

1. En els casos en què s'investigui un delictes dels que esmenta l'article 57 del Codi penal, el jutge o tribunal, quan sigui necessari per tal de protegir la víctima menor d'edat o amb la capacitat judicialment modificada, si s'escau, ha d'adoptar motivadament alguna de les mesures següents:

a) Suspendre la pàtria potestat d'algun dels progenitors. En aquest cas pot fixar un règim de visites o comunicació en interès del menor o persona amb la capacitat judicialment modificada i, si s'escau, les condicions i garanties amb què s'ha de desenvolupar.

b) Suspendre la tutela, curatela, guarda o acolliment.

c) Establir un règim de supervisió de l'exercici de la pàtria potestat, tutela o de qualsevol altra funció tutelar o de protecció o suport sobre el menor o persona amb la capacitat judicialment modificada, sense perjudici de les competències pròpies del Ministeri Fiscal i de les entitats públiques competents.

d) Suspendre o modificar el règim de visites o comunicació amb el no-convivent o amb un altre familiar que estigui en vigor, quan sigui necessari per garantir la protecció del menor o de la persona amb la capacitat judicialment modificada.

2. Quan en el desenvolupament del procés es posi de manifest l'existència d'una situació de risc o el possible desemparament d'un menor i, en tot cas, quan

s'hagin adoptat algunes de les mesures de les lletres a) o b) de l'apartat anterior, el secretari judicial ho ha de comunicar immediatament a l'entitat pública competent que tingui legalment encomanada la protecció dels menors, així com al Ministeri Fiscal, a fi que puguin adoptar les mesures de protecció que siguin necessàries. Als mateixos efectes se'ls ha de notificar el seu aixecament o qualsevol altra modificació, així com la resolució a què es refereix l'apartat 3.

3. Una vegada conclòs el procediment, el jutge o tribunal, valorant exclusivament l'interès de la persona afectada, ha de ratificar o aixecar les mesures de protecció que s'hagin adoptat. El Ministeri Fiscal i les parts afectades per la mesura poden sol·licitar al jutge la seva modificació o el seu aixecament d'acord amb el procediment previst a l'article 770 de la Llei d'enjudiciament civil.»

Quinze. Es modifica l'article 636, que queda redactat de la manera següent:

«Article 636.

Contra les interlocutòries de sobreseïment només és procedent, si s'escau, el recurs de cassació.

La interlocutòria de sobreseïment s'ha de comunicar a les víctimes del delictes, a l'adreça de correu electrònic i, si no n'hi ha, per correu ordinari a l'adreça postal o domicili que hagin designat en la sol·licitud prevista a l'article 5.1.m) de la Llei de l'Estatut de la víctima del delictes.

En els casos de mort o desaparició ocasionada per un delictes, la interlocutòria de sobreseïment s'ha de comunicar de la mateixa manera a les persones a què es refereix el paràgraf segon de l'apartat 1 de l'article 109 bis, de la identitat i l'adreça de correu electrònic o postal de les quals es tingui coneixement. En aquests supòsits el jutge o tribunal pot acordar, motivadament, prescindir de la comunicació a tots els familiars quan ja s'hagi adreçat amb èxit a diversos d'ells o quan hagin estat infructuoses totes les gestions que s'hagin practicat per localitzar-los.

Excepcionalment, en el cas de ciutadans residents fora de la Unió Europea, si no es disposa d'una adreça de correu electrònic o postal en la qual fer la comunicació, s'ha de remetre a l'oficina diplomàtica o consular espanyola al país de residència perquè la publiqui.

Un cop transcorreguts cinc dies des de la comunicació, s'entén que ha estat efectuada vàlidament i que desplega tots els seus efectes, de manera que s'inicia el còmput del termini d'interposició del recurs. S'exceptuen d'aquest règim aquells supòsits en què la víctima acreditat justa causa de la impossibilitat d'accés al contingut de la comunicació.

Les víctimes poden recórrer la interlocutòria de sobreseïment dins del termini de vint dies encara que no s'hagin mostrat com a part en la causa.»

Setze. Es modifica l'article 680, que queda redactat de la manera següent:

«Article 680.

Els debats del judici oral han de ser públics, sota pena de nul·litat, sense perjudici del que disposa l'article següent.»

Disset. Es modifica l'article 681, que queda redactat de la manera següent:

«Article 681.

1. El jutge o tribunal pot acordar, d'ofici o a instància de qualsevol de les parts, amb l'audiència prèvia a aquestes, que tots o algun dels actes o les sessions del judici se celebren a porta tancada, quan així ho exigeixin raons de seguretat o ordre públic, o l'adequada protecció dels drets fonamentals dels intervinents, en particular, el dret a la intimitat de la víctima, el respecte degut a aquesta o a la seva família, o sigui necessari per evitar a les víctimes perjudicis rellevants que, d'una

altra manera, podrien derivar del desenvolupament ordinari del procés. Tanmateix, el jutge o el president del tribunal poden autoritzar la presència de persones que acreditin un interès especial en la causa. L'anterior restricció, sense perjudici del que disposa l'article 707, no és aplicable al Ministeri Fiscal, a les persones lesionades pel delictes, als processats, a l'acusador privat, a l'actor civil i als defensors respectius.

2. Així mateix, pot acordar l'adopció de les mesures següents per a la protecció de la intimitat de la víctima i dels seus familiars:

a) Prohibir la divulgació o publicació d'informació relativa a la identitat de la víctima, de dades que en puguin facilitar la identificació de manera directa o indirecta, o de les circumstàncies personals que hagin estat valorades per resoldre sobre les seves necessitats de protecció.

b) Prohibir l'obtenció, divulgació o publicació d'imatges de la víctima o dels seus familiars.

3. Queda prohibida, en tot cas, la divulgació o publicació d'informació relativa a la identitat de víctimes menors d'edat o víctimes amb discapacitat necessitades d'una protecció especial, de dades que en puguin facilitar la identificació de manera directa o indirecta, o de les circumstàncies personals que s'hagin valorat per resoldre sobre les seves necessitats de protecció, així com l'obtenció, divulgació o publicació d'imatges seves o dels seus familiars.»

Divuit. Es modifica l'article 682, que queda redactat de la manera següent:

«Article 682.

El jutge o tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts, pot restringir la presència dels mitjans de comunicació audiovisuals en les sessions del judici i prohibir que es gravin totes o alguna de les audiències quan sigui imprescindible per preservar l'ordre de les sessions i els drets fonamentals de les parts i dels altres intervinents, especialment el dret a la intimitat de les víctimes, el respecte degut a aquestes o a les seves famílies, o la necessitat d'evitar a les víctimes perjudicis rellevants que, d'una altra manera, podrien derivar del desenvolupament ordinari del procés. A aquests efectes, pot:

a) Prohibir que es gravi el so o la imatge en la pràctica de determinades proves, o determinar quines diligències o actuacions es poden gravar i difondre.

b) Prohibir que s'agafin i es difonguin imatges d'alguna o algunes de les persones que hi intervinguin.

c) Prohibir que es faciliti la identitat de les víctimes, dels testimonis o pèrits o de qualsevol altra persona que intervingui en el judici.»

Dinou. Es modifica l'article 707, que queda redactat de la manera següent:

«Article 707.

Tots els testimonis estan obligats a declarar el que saben sobre allò que se'ls pregunta, a excepció de les persones expressades en els articles 416, 417 i 418, en els seus casos respectius.

La declaració dels testimonis menors d'edat o amb discapacitat que necessiten una protecció especial s'ha de portar a terme, quan sigui necessari per impedir o reduir els perjudicis que per a ells puguin derivar del desenvolupament del procés o de la pràctica de la diligència, evitant la seva confrontació visual amb l'inculpat. A aquest efecte es pot utilitzar qualsevol mitjà tècnic que faci possible la pràctica d'aquesta prova, inclosa la possibilitat que els testimonis puguin ser escoltats sense estar presents a la sala mitjançant l'ús de tecnologies de la comunicació.

Aquestes mesures són igualment aplicables a les declaracions de les víctimes quan de la seva avaluació inicial o posterior derivi la necessitat d'aquestes mesures de protecció.»

Vint. Es modifica l'article 709, que queda redactat de la manera següent:

«Article 709.

El president no ha de permetre que el testimoni contesti preguntes o repreguntes capcioses, suggestives o impertinents.

El president pot adoptar mesures per evitar que es formulin a la víctima preguntes innecessàries relatives a la vida privada que no tinguin rellevància per al fet delictiu enjudiciat, llevat que el jutge o tribunal considerin excepcionalment que han de ser contestades per valorar adequadament els fets o la credibilitat de la declaració de la víctima. Si aquestes preguntes es formulen, el president no ha de permetre que siguin contestades.

Contra la resolució que sobre aquest aspecte adopti es pot interposar en el seu moment el recurs de cassació, si es fa a l'acte la protesta corresponent.

En aquest cas, ha de constar a l'acta la pregunta o repregunta a la qual el president hagi prohibit contestar.»

Vint-i-u. Es modifica l'article 730, que queda redactat de la manera següent:

«Article 730.

També es poden llegir o reproduir, a instància de qualsevol de les parts, les diligències practicades en el sumari que, per causes independents de la voluntat d'aquelles, no es puguin reproduir en el judici oral, i les declaracions rebudes de conformitat amb el que disposa l'article 448 durant la fase d'investigació a les víctimes menors d'edat i a les víctimes amb discapacitat que necessiten una protecció especial.»

Vint-i-dos. Es modifica l'apartat 2 de l'article 773, que queda redactat de la manera següent:

«2. Quan el Ministeri Fiscal tingui notícia d'un fet aparentment delictiu, directament o perquè se li ha presentat una denúncia o un atestat, ha d'informar la víctima dels drets que recull la legislació vigent; ha d'efectuar l'avaluació i resolució provisionals de les necessitats de la víctima de conformitat amb el que disposa la legislació vigent i ha de practicar o ordenar a la Policia Judicial que practiqui les diligències que consideri pertinents per comprovar el fet o la responsabilitat dels qui hi han participat. El fiscal ha de decretar l'arxivament de les actuacions quan el fet no revesteixi els caràcters de delictes, i ho ha de comunicar amb expressió d'aquesta circumstància a qui hagi al·legat ser perjudicat o ofès, a fi que pugui reiterar la seva denúncia davant el jutge d'instrucció. En un altre cas ha d'instar el jutge d'instrucció que incoï el procediment que correspongui amb remissió de les actuacions fetes, i ha de posar a la seva disposició el detingut, si n'hi ha, i els efectes del delictes.

El Ministeri Fiscal pot fer comparèixer davant seu qualsevol persona en els termes que estableix la llei per a la citació judicial, a fi de rebre-li declaració, en la qual s'han d'observar les mateixes garanties que assenyala aquesta Llei per a la prestada davant el jutge o tribunal.

El fiscal ha de cessar en les seves diligències tan aviat com tingui coneixement de l'existència d'un procediment judicial sobre els mateixos fets.»

Vint-i-tres. Es modifica la regla 1a de l'apartat 1 de l'article 779, que queda redactada de la manera següent:

«1a Si estima que el fet no és constitutiu d'infracció penal o que la seva perpetració no apareix suficientment justificada, ha d'acordar el sobreseïment que correspongui. Si, tot i estimar que el fet pot ser constitutiu de delictes, es desconeix qui n'és l'autor, n'ha d'acordar el sobreseïment provisional i ordenar-ne l'arxivament.

La interlocutòria de sobreseïment s'ha de comunicar a les víctimes del delictes, a l'adreça de correu electrònic i, si no n'hi ha, a l'adreça postal o domicili que hagin designat en la sol·licitud prevista a l'article 5.1.m) de la Llei de l'Estatut de la víctima del delictes.

En els casos de mort o desaparició ocasionada per un delictes, la interlocutòria de sobreseïment s'ha de comunicar de la mateixa manera, a les persones a què es refereix el paràgraf segon de l'apartat 1 de l'article 109 bis, de la identitat i adreça de correu electrònic o postal de les quals es tingui coneixement. En aquests supòsits el jutge o tribunal pot acordar, motivadament, prescindir de la comunicació a tots els familiars quan ja s'hagi adreçat amb èxit a diversos d'ells o quan hagin estat infructuoses totes les gestions que s'hagin practicat per localitzar-los.

Excepcionalment, en el cas de ciutadans residents fora de la Unió Europea, si no es disposa d'una adreça de correu electrònic o postal en la qual fer la comunicació, s'ha de remetre a l'oficina diplomàtica o consular espanyola al país de residència perquè la publiqui.

Un cop transcorreguts cinc dies des de la comunicació, s'entén que ha estat efectuada vàlidament i que desplega tots els seus efectes. S'exceptuen d'aquest règim els supòsits en què la víctima acreditada justa causa de la impossibilitat d'accés al contingut de la comunicació.

Les víctimes poden recórrer la interlocutòria de sobreseïment dins del termini de vint dies encara que no s'hagin mostrat com a part en la causa.»

Vint-i-quatre. Es modifica l'apartat 3 de l'article 785, que queda redactat de la manera següent:

«3. Quan la víctima ho hagi sol·licitat, encara que no sigui part en el procés ni hi hagi d'intervenir, el secretari judicial l'ha d'informar, per escrit i sense retards innecessaris, de la data, l'hora i el lloc del judici, així com del contingut de l'acusació dirigida contra l'infractor.»

Vint-i-cinc. Es modifica l'apartat 2 de l'article 791, que queda redactat de la manera següent:

«2. El secretari judicial ha d'assenyalar la vista dins dels quinze dies següents i s'hi han de citar totes les parts. Quan la víctima ho hagi sol·licitat, ha de ser informada pel secretari judicial, encara que no s'hagi mostrat part ni sigui necessària la seva intervenció.

La vista s'ha de celebrar començant, si s'escau, per la pràctica de la prova i per la reproducció de les gravacions si hi ha motiu per fer-la. A continuació, les parts n'han de resumir oralment el resultat i el fonament de les seves pretensions.»

Disposició final segona. *Modificació de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal.*

Es modifica l'apartat 2 de l'article 126 de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, que queda redactat de la manera següent:

«2. Quan el delictes hagi estat dels que només es poden perseguir a instància de part, s'han de satisfer les costes de l'acusador privat amb preferència a la indemnització de l'Estat. Té la mateixa preferència el pagament de les costes

processals causades a la víctima en els supòsits a què es refereix l'article 14 de la Llei de l'Estatut de la víctima del delictes.»

Disposició final tercera. *Títol competencial.*

Aquesta Llei es dicta a l'empara de la competència exclusiva en matèria de legislació penal i processal atribuïda a l'Estat per l'article 149.1.6a de la Constitució espanyola. S'exceptua de l'anterior el títol IV, que es dicta a l'empara de la competència exclusiva en matèria d'Administració de justícia atribuïda a l'Estat per l'article 149.1.5a de la Constitució espanyola, així com el que disposa el títol I, que es dicta a l'empara de la competència exclusiva en matèria de regulació de les condicions bàsiques que garanteixen la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals, atribuïda a l'Estat per l'article 149.1.1a de la Constitució espanyola.

Disposició final quarta. *Habilitació del Govern per al desplegament reglamentari.*

S'habilita el Govern perquè aprovi les disposicions reglamentàries necessàries per al desplegament del que disposa aquesta Llei.

Disposició final cinquena. *Adaptació dels Estatuts generals de l'advocacia i de la procuradoria.*

Els col·legis i els consells generals d'advocats i procuradors han d'adoptar les mesures necessàries per adaptar els seus respectius estatuts al que estableix l'apartat 2 de l'article 8 d'aquesta Llei, en un termini màxim d'un any des de la seva entrada en vigor.

Disposició final sisena. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor als sis mesos de la seva publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,
Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 27 d'abril de 2015.

FELIPE R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY